

ประวัติตำบลท่ายาง

ในสมัยพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชการที่ ๒) เมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๒ พระเจ้าปะดุงแห่งประเทศพม่า ให้ “อะเต็ง วุ่น” เป็นแม่ทัพยกมาตั้ง ณ เมืองทะวาย แล้วให้ “แยมมอ” เป็นแม่ทัพไปตีเมืองกลางให้ “ดุงเรียงสารากะยะ” กุมพลสามพันเข้าตีเมืองมลิวัน เมืองกระบุรี (เมืองมะลิวันและเมืองกระบุรี เป็นหัวเมืองชั้นจัตวาขึ้นกับเมืองชุมพรที่เป็นหัวเมืองชั้นตรี)

ไม่ทันที่พม่าจะได้ตีเมืองอื่นได้มีพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระอนุชาธิราชกรมพระราชวังบวรมหาเสนานุรักษ์ยกทัพไปสู้รบกับพม่า สมเด็จพระพระราชวังบวรมหาเสนานุรักษ์ จึงให้ “พระยาจำแสนนกร” (บัง) เข้าตีกองทัพพม่าที่เมืองชุมพร จนแตกทัพหนีไป กองทัพหลวงที่ยกมายังคง

อยู่ที่เมืองชุมพรเป็นเวลานาน และได้ส่งกองทัพออกไปปราบปรามกองทัพพม่าจนหมดสิ้น ซึ่งสถานที่ที่ทัพหลวงมาตั้งอยู่คือ “บ้านท่ายาง” สมเด็จพระพระราชวังบวรมหาเสนานุรักษ์ และพระยาเพชรกำแหงสงคราม (เกตุ) ได้รวบรวมผู้คนที่นี่ภัยพม่า ให้อยู่รวมกัน และตั้งเมืองขึ้นใหม่ เพราะเมืองเดิมถูกพม่าเผาทำลายหมด โดยในปี พ.ศ. ๒๓๕๓ ได้สร้างวัดขึ้นมาชื่อว่า “วัดพิชัยาราม” เพื่อเป็นอนุสรณ์ที่ชนะศึกพม่า ชาวบ้านทั่วไปจะเรียกว่า “วัดโบสถ์”

พระยาเพชรกำแหงสงคราม (เกตุ) ได้ตั้งบ้านเรือนและที่ทำการเมืองชุมพร ที่ริมน้ำคลองท่ายาง ใกล้กับทำนน้ำวัดพิชัยาราม และให้ชาวบ้านปลูกบ้านอาศัยอยู่ริมคลองท่ายางทั้งสองฝั่ง ซึ่งริมคลองท่ายางด้านทิศตะวันออกเป็นสันดอนกว้าง ๒-๓ เส้น น้ำขึ้นไม่มากจึงใช้ปลูกบ้านที่อยู่อาศัย ถัดไปเป็นทุ่งนา จนจดทะเลก่อนถึงทะเลมีสันดอนริมทะเล ทำให้น้ำเค็มไม่เข้าทุ่งนาจึงทำนาได้ผลดี แต่ด้านทิศตะวันตกเป็นที่ลุ่มน้ำขึ้นถึงจึงทำนาไม่ได้ แต่ทำไร่ได้บ้าง

พ.ศ. ๒๓๖๐ พระยาเพชรกำแหงสงคราม (เกตุ) ถึงแก่กรรมพระยาเพชรกำแหงสงคราม (ชู่) ได้เป็นเจ้าเมืองชุมพรแทนท่านได้รับพระราชทานที่นา และที่อยู่อาศัย คือที่ริมคลองท่ายางจดที่นา ต่อจากนาของกรมการเมืองสมัยพระเกตุ ไปจนถึงนาเหนือทิศตะวันออกจดทะเล บริเวณที่นาเหนือคือ วัดกลาง (บริเวณพ่อบุชี และตลาดนัดปัจจุบัน)

ในสมัยพระยาชุมพร (พระยาเพชรกำแหงสงคราม ชู่) เป็นเจ้าเมือง ท่ายางเจริญรุ่งเรืองที่สุด เป็นเมืองที่มีการค้าขายกับเมืองจีนและเมืองอื่น ๆ มีคนจีนเข้ามาอพยพเข้ามาอยู่อาศัย มีการทำรังนกนางแอ่น เป็นศูนย์กลางการค้าทางเรือ จนเป็นที่รู้จักของชาวจีนว่า ท่าเรือ “เถเอียง” (คือ ท่ายาง) ที่เมือง “เจียมพุง” (คือ ชุมพร) มีร้านค้าริมฝั่งคลองท่ายาง มีร้านค้า เครื่องทอง โรงเหล็ก โรงบ่อนเบี้ย โรงยาฝิ่น มีศาลเจ้าจีน และมีวัดถึง ๗ วัด คือ

๑. วัดพิชัยาราม (วัดโบสถ์) ปัจจุบัน วัดท่ายางกลาง
๒. วัดคงคานาม (วัดล่าง) ปัจจุบัน วัดท่ายางใต้
๓. วัดพ่อบ้านม่วง ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของ โรงเรียนวัดพิชัยาราม
๔. วัดท่าทะขาม ปัจจุบันที่กรมศาสนา ราษฎรเช่าที่ทำเรือเกะเต่า และโรงแรม
๕. วัดนอก ปัจจุบันเป็นบ้านนายกุศล - นายวิเชียร - นางสาวประนอม
๖. วัดกลาง ปัจจุบันเป็นตลาดนัดท่ายางและพ่อบุชี
๗. วัดตะเคียนทอง (วัดเหนือ) ปัจจุบัน วัดท่ายางเหนือ

พ.ศ. ๒๓๗๖ พระยาชุมพร (ชู่) ถูกอาญาแผ่นดิน ถูกถอดออกจากตำแหน่งเจ้าเมือง พระปลัดครุฑ ปลัดเมืองได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองแทน พระยาชุมพร (ครุฑ) ท่านได้สร้างวัดสุบรรณนิมิต (สุบรรณแปลว่า ครุฑ) และได้ย้ายบ้าน และย้ายที่ทำการกรมการเมืองมาอยู่ที่ท่าตะเภาด้านฝั่งตะวันตก ดังนั้นที่ตั้งของเมืองชุมพร จึงได้ย้ายจากท่ายางมาอยู่ที่ ท่าตะเภา รวมเมืองชุมพรอยู่ที่ท่ายางแค่ ๒๓ ปีเท่านั้น

แต่ท่ายาง ก็ยังเป็นเมืองท่า และตลาดอยู่อีกนาน และด้วยท่ายางเป็นตำบลใหญ่ตำบลหนึ่ง และใกล้ปากอ่าวเรือ ทำให้มีเรือขนส่ง และเรือสินค้ามาแวะเวียนอยู่เสมอ เพื่อส่งสินค้าเข้าสู่เมือง จึงทำให้ท่ายางมีประชากรหนาแน่นขึ้น จึงทำให้คนตำบลท่ายางในปัจจุบัน มีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย ทั้งอุตสาหกรรมขนส่งและการเกษตรในท้องถิ่น ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ก่อให้เกิดวิถีชีวิตที่สวยงาม และน่าสนใจมาจนปัจจุบัน

